

SAŽETAK PRESUDE

HAMIDOVIĆ PROTIV BOSNE I HERCEGOVINE OD 5. PROSINCA 2017. GODINE ZAHTJEV BR. 57792/15

Povreda prava na slobodu vjeroispovijedi zbog nošenja vjerske kape u sudnici

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva živi u Gornjoj Maoči i član je lokalne zajednice zagovornika Vahabizma/Selefizma kao verzije Islama. Dana 10. rujna 2012. godine pozvan je svjedočiti pred Sudom Bosne i Hercegovine u kaznenom postupku protiv članova navedene organizacije optuženih za teroristički napad na veleposlanstvo SAD-a u Sarajevu. Odazvao se ročištu radi davanja iskaza, ali je odbio ukloniti takiju (*vjersku kapu*) s glave navodeći kako je njegova vjerska dužnost nositi ju u svakom trenutku. Nakon što mu je dano vrijeme za razmišljanje i nakon što je upozoren na posljedice ne postupanja sukladno ovoj naredbi suca, podnositelj je i dalje odbijao skinuti takiju s glave, zbog čega je kažnjen novčanom kaznom u iznosu od 10.000 KM radi nepoštivanja suda. Žalbena odjeljenje Suda smanjilo je kaznu na 3.000,00 KM, a u preostalom dijelu potvrdilo prvostupanjsku odluku. Nakon što je podnositelj odbio platiti navedenu novčanu kaznu, ista je zamijenjena s trideset dana zatvora.

Podnositelj je zatim podnio ustavnu tužbu koju je Ustavni sud Bosne i Hercegovine odbio uz obrazloženje kako je osporavana odluka suda u skladu sa zakonom i univerzalno prihvaćenim i uobičajenim standardom ponašanja koji nalaže da se prilikom ulaska u javne institucije ukloni pokrivalo za glavu kao znak poštovanja prema toj instituciji i njezinoj funkciji. Prema mišljenju Ustavnog suda, ovakvo ograničenje podnositeljevog prava na iskazivanje vjeroispovijedi imalo je legitiman cilj zaštite dostojanstva suda kao neovisne institucije u sekularnoj državi.

PRIGOVORI

Podnositelj je prigovorio kako mu je zabranom nošenja takije u sudnici povrijeđeno pravo iz članka 9. Konvencije (pravo na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijedi).

ODLUKA SUDA

Kazna radi nošenja takije u sudnici predstavlja ograničenje iskazivanja vjeroispovijedi koje može biti opravdano jedino ukoliko je propisano zakonom i ukoliko je opravdano jednim od legitimnih ciljeva navedenih u stavku 2. članka 9. Konvencije.

Sud je utvrdio da je u konkretnom slučaju kazna utemeljena na ovlasti suca da upravlja postupkom te osigurava red u sudnici i zabrani svako ponašanje koje bi ometalo rad suda, a što je u skladu sa Zakonom o kaznenom postupku te kućnim pravilima suda.

S obzirom na legitiman cilj koji bi opravdao ovakvu odluku, Sud najprije ističe kako je državama dana široka ovlast u određivanju u kojoj mjeri se vjerske slobode mogu ograničiti. Sud je mišljenja kako nacionalni sudovi mogu puno bolje procijeniti lokalne uvjete i potrebe zbog čega su mjerodavniji za donošenje odluka u ovom području. Zadaća je Suda utvrditi jesu li mjere i ograničenja postavljena na nacionalnoj razini opravdana i proporcionalna.

Ovaj slučaj treba razlikovati od onih koji se tiču nošenja vjerskih simbola i odjeće na radnom mjestu, posebice javnih službenika koji su dužni biti neutralni i nepristrani u obavljanju službe, za razliku od privatnih građana koji nemaju takvu dužnost. Pravo na slobodu vjeroispovijedi jedno je od temeljnih ljudskih prava što podrazumijeva da demokratska društva moraju tolerirati i održavati pluralizam i različitost te omogućiti pojedincu iskazivanje svoje vjere prema drugima. Uloga nadležnih tijela nije ukloniti uzrok tenzija eliminirajući pluralizam, nego osigurati da se suprotne grupacije međusobno toleriraju i poštuju.

Sud je u konkretnom slučaju uzeo u obzir tešku zadaću suca da održi red i zaštiti integritet suda u postupku u kojem su sudionici pripadali skupini koja ne priznaje sekularnu državu i priznaje samo „Božji zakon“. Međutim, Sud smatra kako je podnositeljev čin bio motiviran isključivo njegovim iskrenim uvjerenjem kako uvijek mora nositi takiju, bez ikakve skrivene namjere izrugivanja suda ili ohrabrivanja drugih da odbace sekularne i demokratske vrijednosti. Za razliku od drugih članova ove vjerske skupine, podnositelj se uredno odazvao pozivu suda, ustao se prilikom obraćanja sudu čime je očigledno pokazao poštovanje prema zakonima i sudu. U takvim okolnostima izrečena kazna za nepoštivanje suda nije bila opravdana te predstavlja prekoračenje ovlasti države u ograničenju vjerskih sloboda. Slijedom navedenoga, došlo je do povrede članka 9. Konvencije.

PRAVEDNA NAKNADA

4.500 eura na ime neimovinske štete

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.